خبر

گشتی در «بهشت محافظت‌شده» از دریچه شبکه ۵

علاقه‌مندان به مستندهایی در حوزه محیط‌زیست و معرفی جاذبه‌های طبیعی می‌توانند مستند خارجی «بهشت محافظت‌شده» با موضوع محیط‌زیست را هر شب از شبکه پنج سیما تماشا کنند.

این مستند محصول ۲۰۱۹ فرانسه در پنج قسمت ۵۰دقیقه‌ای درباره محیط‌زیست است. بهشت محافظت‌شده داستان پنج منطقه استثنایی و فوق‌العاده زیباست که نمایانگر الگوهایی جدید برای حفاظت از طبیعت به‌شمار می‌رود.

این مستند در هر قسمت ما را به مناطق مهم جهان می‌برد و نحوه حفاظت از آنجا را به صورت تفصیلی شرح می‌دهد.

جنگل‌های گوریلا در کنگو و جنگل‌های ابری در اکوادور محیط‌های بکر و بی‌نظیری هستند که تنوع را به جهان ما آورده‌اند و حالا زیبایی و وجودشان تهدید می‌شود. نگهبانانی که جلوی پاکسازی جنگل‌ها را می‌گیرند و تمام تلاش خود را برای حفظ جنگل‌های استوایی انجام می‌دهند.

در قسمت چهارم و پنجم این مستند محیط‌زیست آلمان و نروژ به تصویر کشیده می‌شود. برای نمونه جزایر اردک را می‌بینیم که مردم با اردک‌های وحشی همکاری مسالمت‌آمیزی را برقرار کرده‌اند.

مستند بهشت محافظت‌شده از سه‌شنبه تا شنبه هفته بعد هر شب ۴۰ دقیقه بامداد از شبکه پنج سیما پخش می‌شود.

معاونت برون‌مرزی که از شبکه یک پخش می‌شود

نه‌ای در دل تاریخ

مملکت محروسه را خواب برده است. در این هیاهو و غوغا آصف میرزای قاجار رویای تکیه زدن بر تخت طاووس را دارد و ولایت دارالمرز گیلان را به عنوان مقر این طرح و توطئه انتخاب می‌کند، بی‌آن‌که آگاه باشد در آنجا گلنار خان‌زاده به یاری دلداده‌اش اسماعیل میرشکار قصد بر باد دادن این رویا را دارند و می‌خواهند طرحی نو در اندازند. شفیعی همچون کارهای قبلی‌اش برای ساخت سریال گیل‌دخت سراغ هنرمندان پیشکسوت و جوان رفته است. از بازیگران این اثر می‌توان به سعید راد، میترا رفیع، رضا اکبرپور، سعید چنگیزیان، رامتین خداپناهی، شقایق فراهانی، یاسمن معاوی، پریوش نظریه، ثریا قاسمی، محمود پاک‌نیت، سعید راد، صالح میرزاآقایی، حبیب دهقان‌نسب، نفیسه روشن، فخرالدین صدیق‌شریف، حمید ابراهیمی، فریبا متخصص، محمد فیلی، رویا جاویدنیا و ... اشاره کرد. این اثر محصول مرکز فیلم و سریال معاونت برون‌مرزی رسانه‌ملی است. با احسان کاوه، قائم‌مقام معاون و مدیرکل تولیدات نمایشی معاونت برون‌مرزی، فخرالدین صدیق‌شریف، محمد فیلی، رامتین خداپناهی، حمید ابراهیمی و مجید سعیدی بازیگران این سریال گفت‌وگو کرده‌ایم.

بااین‌حال من همواره از پیشنهادهای سریال‌های تاریخی استقبال می‌کنم. این نقش را هم دوست داشتم. وی در پایان درباره موفقیت یک سریال در دیده‌شدن می‌گوید: تلویزیون در دهه‌های گذشته سریال‌هایی پخش می‌کرد که پربیننده بودند. سریال‌هایی که در بازپخش هم مورد توجه قرار می‌گیرند اما گاهی پیشنهادهایی به ما می‌شود که جذاب نیست و هیچ چیزی در شخصیت‌های داستان‌ها وجود ندارد که ما را به‌عنوان بازیگر جذب کند تا به بازی در آن نقش ترغیب شویم. بنابراین در ساخت سریال‌ها باید مراقبت کنیم که آثار خوش‌ساخت بسازیم. فکر می‌کنم گیل‌دخت بتواند پربیننده شود. چون هم فیلمنامه خوبی دارد و هم بازیگران خوبی در آن حضور دارند.

محمدحسن هندی - بهار عسگری / جام جم

نقش‌های کوچک هم شناسنامه دارند

مجید سعیدی را هنوز هم خیلی‌ها با حضورش در سریال «کهنه‌سوار» می‌شناسند. بازیگری که در مجموعه‌های «ارمغان تاریکی»، «بانوی عمارت» و «هویت» ایفای نقش کرده است. وی درباره نقشی که در این سریال دارد و ویژگی‌های آن به جام‌جم توضیح می‌دهد: حدود سه سالی است که از این کار گذشته و فکر می‌کنم سال ۱۳۹۷ یا ۱۳۹۸ بود که این سریال را کار کردم. بنابراین ممکن است جزئیات را به یاد نداشته باشم اما تا جایی که خاطرم هست من نقش امیرنظام را در این کار بازی کرده‌ام که مورد اعتماد تقی‌خان، فرمانده نظامی آن منطقه است که آقای پاک‌نیت آن نقش را بازی کرده است. ضمن این‌که تقی‌خان دختری دارد که درگیر داستان عاشقانه‌ای می‌شود که به خاطر اعتمادی که پدرش به امیرنظام دارد، به نوعی کار نظارت را برعهده دارد. یعنی کار مراقبت و محافظت دختر تقی‌خان هم برعهده امیرنظام است.

وی ادامه می‌دهد: با وجود این‌که نقش من خیلی زیاد نیست اما از آن نقش‌های تاثیرگذار در داستان است. چون اصولا من نقش‌هایی را انتخاب می‌کنم که حتی با وجود حضور کوتاه تاثیرگذار باشند و نقش خنثایی نباشند. اگر خاطرتان باشد در سریال بانوی عمارت هم نقش کوتاهی داشتم اما به‌شدت تاثیرگذار بود. سعیدی همچنین بیان می‌کند: من گویش خاصی در بازی نداشتم اما به‌هرحال داستان در گیلان می‌گذرد و آقای مجید آسودگان، نویسنده سریال هم بسیار قلم عجیب و شگفتی دارد و آدم‌ها به‌درستی تفکیک شده‌اند. یعنی هرکدام از شخصیت‌ها برای خودشان شناسنامه و قصه‌ای دارند و در طول داستان رها نمی‌شوند. حتی برای نقش‌های کوتاه هم تعریفی وجود دارد. یعنی برای هرکدام نقطه شروع، اوج و پایان تعریف شده است. بازیگر سریال کهنه‌سوار درباره پیش‌بینی‌اش از استقبال مخاطبان هم عنوان می‌کند: فکر می‌کنم فرمت و فضای کار مورد استقبال مردم قرار بگیرد. چون مردم قصه‌گویی به‌خصوص قصه‌هایی در دل تاریخ را دوست دارند. به‌ویژه این‌که داستان عاشقانه‌ای هم در دل این تاریخ روایت می‌شود. بااین‌حال امیدوارم مردم در این شرایط هم دوست داشته باشند سریال تماشا کنند. چون هر کاری حاصل زحمات یک تیم است. چه در پشت دوربین و چه در مقابل دوربین. سعیدی درباره خاطره‌اش از سر صحنه فیلمبرداری این سریال هم می‌گوید: من خاطره تلخی از این سریال دارم که مربوط به اسبی به نام بن‌هور (اسب من در سریال بود) و در اثر یک سهل‌انگاری آخور اسب‌ها که به برق وصل بود آتش گرفت و چند اسب و ازجمله بن‌هور تلف شدند و سوختند. بن‌هور به‌شدت اسب باهوشی بود. با دستور کارگردان حرکت می‌کرد و با کات دادن او می‌ایستاد اما متاسفانه در آتش‌سوزی تلف شد و سوخت.

عباسقلی، شخصیت پیچیده‌ای دارد

حمید ابراهیمی با سریال «صاحبدلان» و نقش عموی دینا به مخاطبان تلویزیون معرفی شد. او که این اواخر در سریال «حکم رشد» ایفای نقش کرده بود، در آثار بسیاری ازجمله: «کلبه‌ای در مه»، «حکایت‌های کمال»، «هوش سیاه»، «مثل هیچ‌کس» و «تا صبح» حضور داشته و نقش‌های متفاوتی را هم بازی کرده است. او در این سریال نقش عباسقلی را بازی می‌کند که در این‌باره به جام‌جم می‌گوید: ما ۱۸- ۱۷ ماه درگیر این سریال بوده و خیلی زودتر از اینها منتظر پخش آن بودیم. اما عباسقلی که من نقش آن را بازی می‌کنم، سرکرده یکی از آدم‌های بزرگ دربار قاجار است. وی ادامه می‌دهد: این شخصیت پیچیدگی‌هایی دارد که برای من مهم بود؛ چون در نیمه راه نظراتش تغییر می‌کند و آدمی که در ابتدای داستان بود، در اواسط داستان نیست و در نهایت به آدم دیگری تبدیل می‌شود. همین که دستش برای بیننده رو نیست و شخصیت پیچیده‌ای دارد، برای من جذاب بود. فکر می‌کنم مخاطب هم چنین شخصیت‌هایی را دوست داشته باشد.

> **ابراهیمی:**
> **کارهای قجری یک نوستالژی دارد و چون با تاریخ ایران عجین شده، برای مخاطب زیباست و اگر پر از رمز و راز و کشمکش باشد، برای مخاطب هم جذاب است. این یکی از ویژگی‌های داستان این سریال است**

بازیگر سریال «فرات» همچنین می‌افزاید: من تا به حال سریال تاریخی به این شکل بازی نکرده بودم؛ یعنی سریال‌هایی مثل «مختارنامه» بازی نکرده بودم که گریم خاصی دارد. من همیشه کارهای معاصر انجام داده بودم. گرچه این سریال هم تاریخ معاصر است اما به‌هر حال تاریخ ۵۰ سال پیش با ۳۰۰ سال پیش فرق می‌کند و نوع پوشش و نوع گویش‌اش با هم تفاوت دارد. اما کارهای قجری یک نوستالژی دارد و چون با تاریخ ایران عجین شده، برای مخاطب زیباست و اگر پر از رمز و راز و کشمکش باشد، برای مخاطب هم جذاب است. این یکی از ویژگی‌های داستان این سریال است.

وی درباره این‌که شخصیتی که بازی کرده ما به‌ازای واقعی دارد یا نه، می‌گوید: نه، واقعی نیست. با این حال فکر می‌کنم مخاطب، این داستان و شخصیت‌ها را دوست داشته باشد و با آنها ارتباط برقرار کند. ابراهیمی در پایان هم درباره سایر فعالیت‌هایش عنوان می‌کند: این اواخر سریال «ضد» را با ابراهیم شیبانی بازی کردم که در نوبت پخش از تلویزیون است. آن سریال هم کار خوبی بود و فکر می‌کنم به‌دلیل فضایی که دارد، مردم دوست داشته باشند.

جذابیت تاریخ برای مردم

رامتین خداپناهی که آخرین حضورش در تلویزیون به سریال «بانوی عمارت» بازمی‌گردد، تاکنون در آثار نمایشی بسیاری حضور داشته است؛ از جمله سریال‌های: «معصومیت از دست رفته»، «پیله‌های پرواز»، «تا صبح»، «یه وجب خاک»، «گسل»، «رهایی» و.... او در این سریال نقشی به نام صفی‌الدوله را بازی کرده است که در این‌باره به جام‌جم می‌گوید: همان‌طور که می‌دانید سریال در عهد مظفری می‌گذرد و یک سریال تاریخی و قجری است که بعد از بانوی عمارت، من سر این کار رفتم. صفی‌الدوله در واقع مشاور آصف‌الدوله با بازی سعید چنگیزیان است. این سریال بر مبنای واقعیت تاریخی نوشته نشده و همه‌چیز ذهنیت مجید آسودگان به‌عنوان نویسنده کار است. داستان در یک برهه تاریخی اتفاق می‌افتد ولی شخصیت‌ها واقعی نیستند. البته ممکن است بتوان ما به‌ازای آنها را در طول تاریخ پیدا کرد اما هیچ‌کدام از شخصیت‌های این داستان حقیقی نیستند. خداپناهی در ادامه درباره فضاسازی کارگردان و باورپذیری آن برای مخاطب هم عنوان می‌کند: طبیعتا این اتفاق در این نوع آثار می‌افتد که البته بخشی از آن برعهده کارگردان است. صحنه، لباس و گریم توامان به بازیگر برای اجرای آن نقش کمک می‌کند. قلم آقای آسودگان به‌عنوان نویسنده خیلی به این فضا کمک می‌کرد. یعنی نویسنده فضا را باید به‌گونه‌ای می‌نوشت که شاخصه‌های شخصیتی و معیارهای اتفاق جهان برمبنای آن روزگار نوشته شده باشد. به‌عنوان مثال دغدغه‌ها و سبک زندگی آدم‌ها در سال ۱۲۸۳ با دغدغه‌های آدم‌ها در سال ۱۴۰۱ قطعا متفاوت است. بنابراین رویکرد ما باید برمبنای تاریخی باشد و بعد کارگردان خودش را به این فضا نزدیک کند. از این‌رو حاصل یک کار گروهی است. گروه باید در کنار هم این پازل‌ها را شکل بدهند که در نهایت فکر می‌کنم این اتفاق افتاده است. البته ما به‌عنوان مجریان این کار نمی‌توانیم اظهارنظر کنیم و قضاوت با شما به‌عنوان مخاطبان این سریال است. با این حال من فکر می‌کنم این اتفاق برای ما در کار افتاد و فضاسازی برای هرکدام از ما باورپذیر بود. لااقل برای من که این‌گونه بود.

وی درباره جذابیت‌های این بخش از تاریخ برای خودش و بیننده‌ها توضیح می‌دهد: تاریخ در جای جای سرزمین ما با همه افت و خیزهایی که دارد، جذاب است، چون تاریخ مملو از تجربه است و تنها دریچه ورود شناخت نسبت به کشور تاریخ آن سرزمین است. چه خوش و چه ناخوش، چه بد و چه خوب، چه زشت و چه زیبا و... طبیعتا هر ایرانی که به سرزمین خودش علاقه دارد، تاریخ با همه افت و خیزهایش برایش جذابیت دارد. من هم از این قاعده مستثنا نیستم و به اتفاقات گذشته سرزمینم علاقه‌مندم. چون تاریخ می‌تواند رهنمون بسیار خوبی برای ما باشد. از اتفاقاتش پند بگیریم و خودمان را با مقیاس عقلانیت بتوانیم در تاریخ مورد سنجش قرار بدهیم و به اصطلاح از یک سوراخ، دو بار گزیده نشویم. وی درباره سایر فعالیت‌هایش می‌گوید: فعلا مشغول بازی در هیچ کاری نیستم و منتظر می‌مانم تا گیل دخت پخش شود و بازخوردها را ببینم. البته من خیلی بازیگر پرکاری نیستم، چون وسواس‌های خاص خودم را دارم. برای دیده شدن هم در هر کاری بازی نمی‌کنم. متن خوب برایم خیلی مهم است.

بعد از بانوی عمارت اگر قرار باشد یک پله بالاتر نروم، باید حداقل در همان سطح بمانم. بنابراین نمی‌توانم در کارهای سطح پایین بازی کنم. در این کار هم بازی کردم، چون متن خوبی داشت و فکر می‌کنم خروجی کار هم خوب باشد.

یادداشت

«قاجار» دستمایه ساخت سریال‌های تلویزیونی

مهدیه رضایی
روزنامه‌نگار

ژانر تاریخی یکی از جذاب‌ترین و البته سخت‌ترین ژانرها در سینما و تلویزیون است. تاریخ کشورمان هم آن‌قدر سوژه و قصه جذاب و بکر دارد که کارگردانان را بارها وسوسه کرده تا سراغ آنها بروند. در این میان برخی از کارگردانان سال‌ها عمر خود را صرف ساخت سریال‌های تاریخی ایرانی کرده‌اند. در این یادداشت نگاهی به سریال‌های تاریخی تلویزیونی ایرانی خواهیم داشت که مقطع تاریخی قاجار دستمایه ساخت آنها شده است. بدون تردید یکی از بهترین سریال‌های تاریخی ایران «هزاردستان» است که زنده‌یاد علی حاتمی قصه این اثر را از اواخر حکومت احمدشاه قاجار آغاز کرد و تا زمان پهلوی ادامه داد. این سریال قصه فردی به‌نام رضا خوشنویس (تفنگچی) است که تفنگچی مخصوص یکی از شاهزاده‌های قاجار بوده‌است.

با مرور زندگی پرفرازونشیب او، اتفاقات تاریخی روایت می‌شود. در این اثر وقایع تاریخی با تخیلات و هنر نویسنده تلفیق و داستانی با الهام از سرنوشت شخصیت‌های مهم دو دوره تاریخی روایت شده است. از دیگر سریال‌های تلویزیونی که به این دوره پرداخته می‌توان به سریال «امیرکبیر» ساخته سعید نیکپور اشاره کرد. سازنده این اثر قصه‌ای از دوره سلطنت ناصرالدین‌شاه قاجار و صدارت میرزا محمدتقی‌خان فراهانی انتخاب کرده بود. در این اثر مخاطبان، جزئیات زندگی و اتفاقات سیاسی تاریخی زمان صدارت امیرکبیر را خواهند دید.

تاکنون چند کارگردان سراغ ساخت زندگی و صدارت امیرکبیر رفته‌اند اما «امیرکبیر» سعید نیکپور بهترین و محبوب‌ترین آنهاست. محمدرضا ورزی هم از آن دست کارگردانان است که با ساخت سریال «تبریز در مه»، زمان سلطنت فتحعلی‌شاه قاجار و چگونگی به‌سلطنت‌رسیدن محمدشاه را دستمایه قرار داد. این کارگردان هم با ساخت این اثر سعی کرد تاریخ سراسر تنزل و افول قاجار را نشان دهد. تبریز در مه به زندگانی عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی‌شاه قاجار و چالش‌های دوره او تا زمان کشته‌شدن ناحقش می‌پردازد. البته این کارگردان سریال دیگری هم به نام «ستارخان» ساخت که به همین دوران می‌پرداخت.

درواقع ورزی رکورددار ساخت سریال‌هایی با این محوریت است. او در سریال تلویزیونی «سال‌های مشروطه» هم روایتگر زندگی چهارپادشاه قاجار بود که به‌تهیه‌کنندگی علی‌لدنی تهیه و از شبکه یک روانه آنتن شد. عزیزا... حمیدنژاد هم با ساخت مجموعه پرمخاطب «بانوی عمارت» ملودرام عاشقانه‌ای را در مقطعی از تاریخ دوران قاجار روایت کرد که در این بستر به مهم‌ترین حادثه سیاسی آن زمان یعنی ترور ناصرالدین‌شاه توسط میرزارضا کرمانی پرداخته شده بود. این اثر هم توانسته بود نظر مخاطبان بسیاری را جلب کند. حسن فتحی از آن دست کارگردانان است که علاقه‌مند به ساخت سریال تاریخی است. او با ساخت سریال تلویزیونی «پهلوانان نمی‌میرند»، داستانی در زمان قاجار را روایت کرد. داستان از این قرار بود که در شهر تهران که پهلوانان ورزش باستانی مورد اعتماد و احترام همه مردم بودند ناگهان پهلوان اول پایتخت کشته می‌شود. در ادامه شخصیت‌های دیگری چون پهلوان جواد کشته می‌شوند ... . این سریال که اواسط دهه ۷۰ پخش شد، توانست نظر بینندگان را جلب کند. درمجموع این مقطع تاریخی بارها دستمایه ساخت سریال‌های تلویزیونی شده و مخاطبان با تماشای این آثار نمایشی، جزئیات زیادی از این مقطع تاریخی در ذهن دارند.

نوستالژی

پهلوانانی از دوران قاجار

وقتی حرف از سریال‌های تلویزیونی و پهلوانان می‌شود، بدون تردید مخاطبان تلویزیون به یاد سریال «پهلوانان نمی‌میرند» می‌افتند که اواسط دهه ۷۰ روانه آنتن شبکه دو شد. این مجموعه روایتگر پهلوانانی بود که بعد از پهلوان اول پایتخت کشته می‌شوند. تا این‌که پهلوان نصرت، فرزند اول پهلوان خلیل مرحوم، پیگیر قضایای قتل‌های مرموز شده و درمی‌یابد قتل‌ها زیر سر یک فرد متظاهر و مکار (پهلوان اسد و دو شاگردش) است که در میانه داستان کنسول روس با انگیزه قتل سیدمحمد واعظ نیز با آنها همداستان شده است. ضمنا شازده‌معتمد و لوطی‌اصلان راهزن نیز تصادفا از هویت قاتلان مطلع شده‌اند. در انتها پهلوان نصرت به یاری دو نفر از مریدانش (ارسلان و حشمت زرین)، پهلوان قلیچ و یک افسر نظامی باوجدان (میرزاعلی) قاتلان را به سزای اعمال‌شان می‌رساند. مجموعه تلویزیونی پهلوانان نمی‌میرند یک داستان جنایی با الهام از سبک جنایی آگاتا کریستی است که در فضای تاریخی دوران قاجاریه رخ می‌دهد و در مواردی به مستندات تاریخی اشاره دارد. داستان مجموعه تلویزیونی دارای پیچیدگی‌های جنایی و نیز کشمکش‌های روحی شخصیت‌هایی چون پهلوان نصرت و شیخ‌حسین پهلوان است که بیننده را به‌خوبی با خود همراه می‌سازد.

سیما

بانوی سردار مبارز انقلابی

به تصویر کشیدن قصه قهرمانان تاریخ در یک روایت نمایشی همیشه جذاب است؛ ضمن این‌که مخاطبان را با قهرمانان ملی و جهانی آشنا می‌کند. یکی از سریال‌هایی که با دست گذاشتن روی این سوژه در برهه تاریخی حکومت قاجاریه، قصه خود را قاب کرد، سریال «بانوی سردار» بود. این سریال به کارگردانی پرویز شیخ طادی بخشی از زندگی و مبارزات بی‌بی مریم بختیاری را نشان می‌داد که از زنان فعال در انقلاب مشروطه بود و همواره به‌عنوان یکی از شخصیت‌های ضداستعماری و استبدادی عصر قاجار شناخته می‌شود. وی طی نامه‌ها و تلگراف‌های مختلف بین سران ایل بختیاری و سخنرانی‌های مهیج، افراد ایل را برای مبارزه با استبداد صغیر در زمان محمدعلی‌شاه قاجار، آماده می‌کرد.

سریال بانوی سردار با بازی پانته‌آ سیروس در نقش بی‌بی مریم بر اساس یک برداشت آزاد از زندگی این شخصیت تولید شد و سال ۱۳۹۸ روی آنتن رفت. همان‌طور که اشاره شد، بستر زمانی این قصه دوران قاجار بود و جزو چند سریالی به شمار می‌آید که در تلویزیون با روایت گوشه‌ای سلطنت قاجاریان بر ایران، آن زمانه پر حادثه را که سرشار از رخدادهای اجتماعی، سیاسی و... بود به تصور کشید.

تیزر

تماشای سریال با طعم قجری

تا به امروز چندین سریال از تلویزیون پخش شده که قصه آن در دوران قاجار می‌گذشت. اکنون قرار است سریال تلویزیونی «گیل‌دخت» هم در بستر تاریخ روایت شود. یکی از ویژگی‌های متمایز سریال این است که هم قصه‌ای عاشقانه روایت می‌شود و هم این‌که مخاطبان می‌توانند با تماشای این اثر با اتفاقات اجتماعی و سیاسی آن مقطع زمانی آشنا شوند. حال باید به انتظار نشست که «گیل‌دخت» در تازه‌ترین ساخته‌اش چگونه قرار است مخاطبان را غافلگیر کند.